

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 7-80 Din

za inozemstvo 18—

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksand. cesta.

Račun pri poštn. čerkov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 18. maja.

Slovencom se pač ne more očitati političnega mrtvila. Vseh skupaj nas je okoli enega milijona, a političnih strank in struj je bilo po prevratu tudi prilično toliko med nami. Za komunisti, separatisti, avtonomisti in federalisti so se pojavili pred kratkim republikanci, katerim menda že navedeno sledi anarhisti. Izgleda, da v politični recepturi nekako tako napredujemo, kakor bolnik, ki išče zdravil najprej pri specializistih, nato pri navadnem zdravniku, na koncu konca pa pada v roke konjački, ali kakemu drugemu mazaču.

Okoli Celja ustanovi dr. Anton Novačan z velikim elanom republikansko stranko. Nastopa s tako naglico in s tako vehemenco, da bi človek moral misliti, da so to stranko rodile posebno nujne potrebe in razmere, ki zahtevajo takojšnjo izpremembo monarhije v republiko. Pa ni tako.

Da se je »republikansko« gibanje pojavilo na Slovenskem šele sedaj, je zelo značilno. Iz več ozirov. Predvsem je evidentno, da je v svoji današnji formi neorganiziran pojav, ki ni nastal kot sinteza resničnih sodobnih ljudskih zahtev in nujnosti, marveč iz gotove metamorfoze posameznikov. Novačanov republikanizem ni posvečen ideali republike, republika ni niti njegov cilj, niti namen, marveč samo politično sredstvo, ki naj pri predstojajočih volitvah služi v prvi vrsti revanži za politiko SKS.

Republikanizem bi moglo postati na Slovenskem zelo popularno geslo v dobi takoj po prevratu. Takrat so naše državopolitično povsem neizolirane množice izgubile avtoriteto, ki so jo poznale takorekve od pamti. Ko je palal cesar in se je v niš zrušila Avstrija, je poznal naš prestop človek le eno drugo formulo. In ta je bila — republika, ali boljše — Amerika! Kajti on je bil v Ameriki, poznal to državo kot ekoro bi rekli neskončno popolno organizacijo in jo je občudoval iz vseh sil. V svoji preprostosti si je mislil, seveda, da je vir te popolnosti v republikanizmu; on je mislil, da je Amerika in republikanizem identično, ali točneje: da je republikanizem enak najslavnejši državi, ki ne zahteva od državljanov ničesar, marveč le daje. In teh dobrih, neskončno popolnih udobnosti si je on želel, za to je bil za republiko.

Odtlej se je položaj bistveno spremenil. Tisto prvotno fantastično razpoloženje in pričakovanje zlato dobe samojemanja in ničdanja se je razpršilo v nič. Ostal je svet takšen, kakor je v resnici, ne olešan in ne stančiran. Nova država je začela funkcionirati, pokazala je svojo avtoriteto, svojo moč. Zavest krepke državne sile je danes že zelo vkoreninjena in to navzlic vsem povojnim težavam. Vsakdo mora tudi priznati, da je naš krona v naši državi tisti faktor, ki ima poleg vojske največje zasluge, da se je državna tvorevina ob tolikih zunanjih in notranjih sovražnikih nelo obdržala, marveč tudi že v veliki meri konsolidirala. Če so politične razmere v naši državi prva tri leta kaj pokazale, so brezdvomno to, da nismo šezreli za republiko. Lahko si v principu pristaš republikanstva, priznati pa moramo, — ako si uvidimo in ti je nar korist naroda in države — da je spas za nas le monarhija.

Z republikanstvom pa se uvaža pri nas tudi raličevstvo. Ako je slovensko republikanstvo v današnji dobi demagoško izkoriščanje instinktov one množice, ki v svoji kratkovidnosti istoveti republiko z anarhijo, znači klicanje Radiča v Slovenijo, hudodelstvo nad državo in nad slovenskim ljudstvom. Slovenci kot taki do danes še ne nosimo na sebi sramotnega pečata veleizdajstva, kakor ga imajo na čelu zigosanega blokaši. Slovenci smo veljali do sedaj v državi kot trezen in pameten del naroda, ki perhorencira politično pustolovstvo, ki je bistvo hrvaške blokaške politike. Slovenci smo na glas, da smo marljivi in v svojem stremljenju pozitivni. Radičevstvo znači bojno napoved zdravega razuma, odpoved sodelovanja pri temeljni gradbi države. Negaciji vsakega dela stoji nasproti afirmacija kričavosti in brezglavosti. Mar naj za tako brezvestno politiko dvimo čez drn in stru tudi Slovenci? In to tedaj, ko vidimo, da more nas vse rešiti samo delo, delo in zopet delo!

Naše ljudstvo ima zelo mnogo praktičnega smisla in čudno bi bilo, da bi v času, ko se vsepovsod vrača treznost, v svojo veliko škodo nasledlo brezumnih hujšakem in vostonam orako Sotle.

Ljubljanski občinski svet razpuščen

RAZPIS NOVIH VOLITEV.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Minister za notranje stvari je v smislu novega zakona o občinskih volitvah v Sloveniji odobril razpust občinskega sveta v Ljubljani ter se bodo nove volitve izvršile v smislu § 34 novega občinskega volilnega reda in na podlagi novih volilnih imenikov.

Stanje princezinje Elizabete brezupno

MOŽNOST ODGODITVE KRALJEVE POROKE.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Po poročilih, ki so prispela danes opoldne iz Aten v Beograd, je zdravstveno stanje soproge grškega prestolonaslednika, princezinje Elizabete, skrajno kritično in je vsak čas pričakovati katastrofo. Srce že popušča, dihanje je slabo, temperatura stalno 40 stopinj.

Tudi večerno poročilo, ki je dospelo kasno v noči, je zelo neugodno. Zdravstveno stanje se je tekom popoldneva še poslabšalo in je situacija vedno bolj kritična. Zato se že govori o preložitvi poroke našega kralja, ako bi princezinja Elizabeta umrla, se bo poroka odložila za šest tednov in se bo tudi potem vršila le kot intimna rodbinska slavnost. Zato pa bo potem kraljevo kronanje, ki se bo vršilo po končanem žalovanju, tem bolj slovesno in združeno z vsemi prireditvami, ki so bile projektirane za slovesno poroko.

Konečni državni proračun

FINANČNI ODBOR KONČAL SVOJE DELO. — UKINJENJE IZVOZNIH PREPOVEDI. — PODRAŽENJE ŽELEZNIC. — DIREKTNI DAVKI SE NE POVIŠAJO.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora je bila zaključena razprava o rednem proračunu za leto 1922/23 ter je bil definitivno sprejet proračunski predlog za plenum narodne skupščine. Celokupni izdatki znašajo 6,690 milijonov dinarjev, celokupni dohodki pa 9,950 milijonov dinarjev. Primanjkljaj znaša torej 740 milijonov, ki se naj pokrije sledeče:

1.) s povišanjem železniških tarif v konkretni izmeri 50 odst., kar bi dalo 480 milijonov;
2.) s povišanjem carine na luksuzno blago, za katero se ukine uvozna prepoved. To povišanje carine na luksuzno blago bi dalo 150 milijonov;
3.) s posebnim davkom na železniške vozne listke, kar bi dalo 45 milijonov;
4.) je finančni odbor na podlagi dohodkov v tekočem letu smatral, da je upravičeno predvidevati, da bodo redni dohodki in trošarine in pri takšah znašali za 100 milijonov več, kakor je predvideno v vladnem predlogu.

Skupna vsota novega kritja znaša torej 775 milijonov dinarjev. Po pokritju

deficita ostane torej še znesek 25 milijonov dinarjev. Finančni odbor je odklonil predlog finančnega ministra, da se zemljiški davek poviša za 200 odst. Sklenjeno je nadalje, da se ukine vse uvozne prepovedi in končno da se ukinejo regalna prava veleposestev (pravica do mostov, brodnine, cestnine itd.) in da ta prava odslej preidejo na dotične občine.

S tem je finančni odbor zaključil svoje delo in se bo le še enkrat sestel v par dneh, da podpiše poročilo, ki je sedaj v tisku in ki se takoj potem predloži narodni skupščini. Z ozirom na velike troške tiskanja se ne bo tiskal ves proračun, temveč samo izpremembe finančnega odbora. Še le, ko bo narodna skupščina ves proračun sprejela, se bo dal v tisk ves proračun. Proračun bo, ko se doseže ravnotežje, omogočil večji red v državnih finančah. Tudi je jasno, da se bodo prihodnji proračuni mnogo lažje izdelali, ker jim bo prvi proračun služil kot podlaga. Z novim proračunom se bodo naše finance popravile in naš dinar stabiliziral.

Narodna skupščina

Beograd, 18. maja. (Izv.) Ob 11. popoldne se je vršila interpelacijska seja skupščine. Na dnevnem redu je bila interpelacija poslanca Stojića na ministrskega predsednika Pašića glede direktije plena in razdelitve vojne odškodnine. Minister Trifković je kot namestnik ministrskega predsednika pojasnil delovanje direktije plena in navedel tudi podatke, koliko je dobil kdo na račun vojne odškodnine. Naglašal je, da se bo naknadna odškodnina izplačevala po posebnem pravilniku, ki bo gotov v najkrajšem času. Nato je govoril interpelant Stojić, ki je vehementno napadal vladno radi njegove postopanja v vprašanju razdeljevanja vojne odškodnine.

Iz ministrskega sveta

Beograd, 18. maja. (Izv.) Danes popoldne je imel ministrski svet sejo, katere se je udeležil tudi minister dvora Janković in predsednik narodne skupščine dr. Ribar. Razpravljali so o amnestiji o prišli kraljeve poroke. Ministri so se interirali za zdravstveno stanje soproge grškega prestolonaslednika, Elizabete. Vlada še ni prejela poročila o večernem stanju bolezni, ker je bila brzobjavna zveza danes popoldne prekinjena. Poudarjalo se je, da bi morala v slučaju smrti rumunska kraljevska rodbina določiti, kaj naj se odredi glede poroke. Nato je ministrski svet sklenil, da se odobri 200.000 dinarjev za podporo gledališkim igralcem, ki so bili v vojni oškodovani. Ta vsota se bo izplačala iz fonda sekvestriranih imetij.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Danes popoldne je imel emeorka rd g gdrvoem popoldne je imel demokratiški klub svojo sejo, na kateri so poslanci iz južne Srbije zopet sprožili vprašanje amnestije po § 85 in 87 k. z. Klub je soglašal s to zahtevo in naložil ministrom, da se na najvišjem mestu pobirajo za to amnestijo.

Spremembe v politični upravi Slovenije

Beograd, 18. maja. (Izv.) Minister za notranje stvari je podpisal sledeče izpremembe v politični upravi Slovenije: Vodja okrajnega glavarstva v Brežicah dr. Koropec je premeščen v Prevalje; vodja okr. glavarstva v Prevaljah Kiki je premeščen v Črnomelj; Gregorin iz Črnomlja v Brežice; Kopač v Konjice. Vodja okrajnega glavarstva v Konjicah Trstenjak je pridržen pokrajinski upravi v Ljubljani. Vodja ekspoziture v Mozirju Šešek je premeščen v Novo mesto. Vihar je imenovan za vladnega tajnika in premeščen iz Slovenjgradca v Mozirje.

MINISTRU KUMANUDI IN STANIĆ PRI PAŠIĆU.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Iz Sarajeva se poroča, da sta bila ministra dr. Kumanudi in Stanić danes na kosilu pri ministrskem predsedniku Pašiću v ličdži. Kumanudi in Pašić sta razpravljala o vprašanju sprejetja ameriškega posojila ter je finančni minister zahteval, da se sprejete požuri. Pašić je oba ministra za danes popoldne povabil na poverni sestanek. Jutri popoldne se ministra dr. Kumanudi in Stanić vrneta v Beograd.

ZA ODPRAVO KRIVICE NIŽNIM DRŽAVNIM USLUŽBENCEM.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Danes se je zglasila pri predsedniku finančnega odbora dr. Veljkoviću deputacija državnih uslužbencev iz cele države in mu izročila memorandum, da se ukine nedavno po finančnem odboru odobreno maksimiranje rodbinskih doklad za nižje državne uslužbenke ter da se ukine tudi določba zakona o draginskih dokladah za one nižje državne uslužbenke, ki plačajo 5 dinarjev neposrednega davka in so zato izključeni od draginskih doklad. Deputacija je posetila tudi ministra Trifkovića kot zastopnika ministrskega predsednika Pašića ter vse poslanske klube, da jih seznanijo s svojimi težnjami.

Sporazum z Italijo dosežen

USPEH ANGLEŠKEGA POSREDOVANJA. — BAROŠ NAM OSTANE. GOSPODARSKA KONCESIJE ITALIJI.

Genova, 18. maja. (Izv.) Danes popoldne se je vršila odločilna seja jugoslovanskih in italijanskih delegatov v Rapallu. S prijateljskim posredovanjem Lloyd Georgea je prišlo do sporazuma v vseh še nerešenih vprašanjih.

Beograd, 18. maja. (Izv.) Po informacijah iz merodajnega vira, je dosežen med našo in italijansko delegacijo v Rapallu sledeči sporazum, ki ga je naša delegacija že predložila beograjski vladi v končno odobritev:

Okoli Zadra se ustanovi 13 km široka nevtralna cona, ki bo uživala carinske ugodnosti in potniške olajšave samo za preskrbovanje prebivalstva z živežem. Naša delegacija je zato zahtevala jezikovne in šolske koncesije za Kastavščino in Istro. Tretja cona v Dalmaciji se mora takoj izprazniti in luka Baroš pripasti popolnoma Jugoslaviji. Kar se tiče določitve granice, se poveri ta naloga posebni komisiji, obstoječi iz treh jugoslovanskih in treh italijanskih delegatov, ki mora izvršiti svoje delo v smislu rapalske pogodbe v enem mesecu. Ta komisija bi določila tudi modalitete za vzpostavitev reda in miru na Reki.

Naša vlada se do nocoj še ni izjavila o tem sporazumu.

Genova, 18. maja. (Izv.) Po pesimističnih poročilih, ki jih je objavljalo italijansko časopisje večeraj o stanju italijansko-jugoslovanskih pogajanj, je prišla danes vest o doseženem sporazumu popolnoma nepričakovano in je vplivala

zelo zelo senzacionalno. Za kratek čas je v Genovi potisnila v ozadje zanimanje za vsa draga pereča vprašanja. Podrobnosti sporazuma še niso znane. Ve se le toliko, da gre glavna zasluga sporazuma angleškemu posredovanju.

Kakor izve Vaš poročevalec iz krogov jugoslovanske delegacije, obsega sporazum sledeče glavne točke:

1.) Vprašanje Baroša se uredi na podlagi tajnega Storzinega dodatka k rapalski pogodbi. (Dodatek priznava kakor znano, luko Baroš Jugoslaviji. Ured.)

2.) Podrobnosti uredi posebna italijansko-jugoslovanska komisija, ki bo ob enem določila meje reške države in skrbela za povratek pravnega reda na Reki.

3.) Italija dobi ugodnosti v vprašanju gospodarskega zaledja Zadra.

4.) Jugoslavija obnovi železniško zvezo z Reko in olajša železniško in trgovske zveze z Italijo.

Dunaj, 18. maja. (Izv.) Dunajski dopisni urad javlja iz Genove, da so pogajanja glede jadranskega vprašanja v S. Margherita že toliko napredovala, da se je končnoveljavno sklenilo osnovati za baroško luko jugoslovansko-italijansko komisijo, ki ima nalogo pripraviti vse potrebno za razmejitve med baroško luko in Reko. Medtem bo Italija v zmislu zadrške pogodbe (?) izpraznila tretjo dalmatinsko cono in reško predmestje Sušak. Glede Zadra je zaljubljen za mesto neobhodni promet z jugoslovanskim zaledjem. Tudi vprašanje opcijske pravice v Dalmaciji se je uredilo po želji obeh držav.

Zaključne seje v Genovi

LLOYD GEORGE SE VEDNO CENTRUM EVROPSKE POLITIKE

Genova, 18. maja. (Izv.) Plenarna seja politične komisije se je otvorila ob odsotnosti francoskih in belgijskih delegatov, ki niso prišli na sejo. Tudi Nemci niso bila zastopana. Schanzer je obrazložil potek pogajanj glede ruskega vprašanja. Odgovor Čičerina smatra komisija za nesprejemljiv, vendar pa se je sklenilo nadaljevati pogajanja v Haagu. V to svrhu se je osnovala komisija ekspertov. Zedinjene države so bile povabljeni, naj pošljejo v to komisijo svoje delegate. Amerika pa je odgovorila, da za sedaj ne more sodelovati.

Nato je Schanzer prečital več predlogov. Holandski delegat je sporočil, da bodo vse države, ki bodo odposlale svoje delegate v Haag, vživale tam popolno enakopravnost. Lloyd George se je zastopniku Holandske zavrnil za ponudeno gostoljubnost ter izrazil prepričanje, da bo delo v Haagu napredovalo v duhu spravljivosti, kot je to bilo v Genovi.

V nekaterih krogih so bili davi mnjenja, da se bo tudi nemška delegacija udeležila zaključne seje prve politične komisije, ker se je mislilo, da se bodo poleg ruskega vprašanja obravnavali tudi drugi politični problemi. Tik pred začetkom seje pa je nemška delegacija dobila sporočilo, da gre pri današnjih seji le za to, da se sprejmejo večeraj v podkomisiji sklenjeni dogovori. Vseled tega Nemci niso odšli k seji.

Zaključna plenarna seja konference je končnoveljavno določena za jutri, v

petek ob devetih popoldne.

Konferenca je s tem že končana. Današnja seja politične komisije se je smatrala le še kot formalnost, za kar se smatra tudi svečana zaključna seja, ki se vrši jutri. Lloyd George odpotuje iz Genove že jutri popoldne. Mnogo drugih delegatov je odšlo že danes; v Genovi so ostali le še predsedniki delegacij, ki se udeležijo slovesne zaključne seje.

POSLOVILNI OBISKI.

Genova, 18. maja. (Izv.) Še zadnji popoldan konference, ko ni bilo nobene seje so vodje raznih delegacij posetili Lloyd Georgea, ki je zaporedoma sprejel Schanzerja, Barthouja, Motta in nato nemškega kancelarja dr. Wirtha in zunanjega ministra dr. Rathenaua. Ti obiski so trajali več ur. Omeniti se mora še, da je jugoslovanski zunanji minister dal na čast italijanskih novinarjev dine ter daljši obisk dr. Nindića pri Lloyd Georgeu, ki je sicer neoficijalno postal posredovalec med Jugoslavijo in Italijo.

Ti zadnji obiski pri Lloyd Georgeu kažejo, da je ostal do konca konference središče vseh važnih sklepov in posvetovanj. Dokazal bo to tudi na jutrišnji plenarni seji, na kateri bo imel govor, v katerem bo obrazložil položaj v Evropi in svoj program za bodočnost. Posvetovanja, ali bodo jutri govorili tudi zastopniki drugih narodov, so pozno zvečer še trajala. Izogniti se hočejo temu, da bi zaključna seja predolgo trajala.

Ostra kriza avstrijske vlade

VELENEMCI IN KLERIKALCI PROTI KANCELARJU. — ODKLONJENO POOBlastILO ZA INOZEMSKO POSOJLO.

Dunaj, 18. maja. (Izv.) Zvezni kancelar dr. Schober je v svoji odsotnosti danes v finančnem odseku doživel občuten poraz. Po svojem povratku iz Genove, bo valed tega najbrže podal demisijsko čelga kabineta. Socialni demokratje in Vsenemci so namreč odklonili kreditni pooblastilni predlog, ki predvideva za vlado pooblastilo za najetje inozemskoga posojila v znesku 120 milijard kron, čeprav je namestnik finančnega ministra sekijski načelnik dr. Grimm označil ta predlog kot conditio sine qua non. S pomočjo krščanskih socialcev in Velenemcev se je nato sprejel predlog za pooblastilo le za 41.6 milijard.

V parlamentarnih krogih menijo, da to stanje v vladi ne more dolgo trajati. Zvezni kancelar dr. Schober, žigar povratek iz Genove je naznanjen za nedeljo, bo, kakor se govori, podal ostavko in ker so pogajanja med krščanskimi socialci in Velenemci, ki so prišla že pred meseci, toliko napredovala, da se je dosegel sporazum glede skupnega

delovnega programa, upajo, da se bo nov kabinet obeh teh strank sestavil do srede prihodnjega tedna. Kot naslednik dr. Schobera pride v prvi vrsti v poštev vorarlberski deželni glavar dr. Ender, dočim se bivši kancelar dr. Mayr imenuje kot kandidat za zunanjega ministra.

Enodnevna splošna stavka v Pragi

Praga, 18. maja. (Izv.) Jutri se prične v Pragi splošna stavka, ki se je proglašila kot simpatijska stavka s kovinski-mi delavci. Ne samo državni obrati, temveč tudi vsa privatna podjetja bodo ustavila delo. Tudi listi jutri ne izidejo. Borza bo zaprta, ravno tako gledališča in kinematografi. Gostilne in hoteli bodo brez osebja.

Od stavke so izzeti le vodovod, plinarna, elektrarne in železnice. Cestne železnice ne bodo vozile. Orožništvo je vojaštvo ima strogo pripravljenost.

Pod tem naslovom prinaša dr. Novačanova «Naša vas» od 18. t. m. v slovenski in hrvaški celostranski oklici vsemu slovenskemu narodu, posebno tistim, ki delavcem. Proglas omenja ljudstva, da je prejel Radić že več mesecev iz cele Slovenije pozive, naj bi organiziral tudi med Slovenci republikansko stranko po vzoru Hrvatske republikanske seljačke stranke. Vabilom se ni odzval, ker so Slovenci «isto poseben narod», s Hrvati samo soroden, zato ne gre, da bi Hrvati vodili slovenske narodne zadeve. Sedaj naposled je prišel iz Slovencev samih ta pokret, ki ga vodi «pisatelj in novinar Anton Novačan». Ta je bil že večkrat pri Radiću in na sestanku 12. t. m. sta se sporazumela v naslednjih točkah:

Politično društvo «Edinost» se je na svoji seji v ponedeljek, dne 15. t. m. bavilo z vprašanjem, kako naj se na narod zadriži o priliki prihoda kraljevske dvojice v našo deželo. Po vsestranskem temeljitnem razpravljanju pri katerem je metalo močno sejo ozlovoljenje nad nezakonitostmi naš

+ Kaj pa Schulverein? V Avstriji je zbiral v soboto in nedeljo zloglasni Schulverein. Namen zbiranja je bil, da si zagotovi družstvo sredstva, s katerimi bo »podpiralo šole v koroških gorskovalnem ozemlju, kjer je jugoslovanska zasedba napravila toliko škod

Ga. Marija Verna je nastopila sinoči v ljubljanski drami v naslovni vlogi Schillerjeve «Marije Stuart». Njena umetnost ni nič manjša od njenega slovesa, ki jo moremo ugotoviti. Njena interpretacija je ekspresionistično razgaljevanje duševnosti, pri čemer razpolaga umetnica z ogromnim inventarjem izraznih možnosti. Njen glas se v modulaciji in barvi čudovito lahko prilagodi vsakokratnemu čustvu. Njena igra ni samo resnična, kakor je resnično življenje, ampak več kakor resnično je, sama duša je in telesa ne občuti več pri njej. Njena «Marija» je bila popolna kreacija. V no

Zanimiva rehabilitacija nogometaša
Pri zadnji tekmi med dunajskima društvoma Amateurs in Red Star je sodnik izključil levega krilca Amateurev Köck, ker je baje trikrat sunil vratarja Red Stara. Obenem ga je naznanil pri nogometnem savezu, ki je Köcka suspendiral. Köck je bil že enkrat naznanjen, da je zagrešil poškodbo nasprotnega vratarja, vsled česar je moral sedaj pričakovati hudo kazen. Vendar pa je njegovo društvo, kateremu je mnogo lažje kot tujcem, da se ukine suspenzija nad Köckom.

Te dni so prišli o priliki škontracije na čekovnem uradu v Zagrebu na sled veliki goljufiji in je zagrebški čekovni urad oškodovan za 2.300.000 dinarjev. Preiskava je dognala, da je kontrolni organ Gojko Mikoli izvršil na račun bankomptne banke v Zagrebu čeke na tvrdko Schnellkammer in Stahler na Dunaju za nekega M. Kleina. Policija je obvestila o dogodku takoj dunajske oblasti, odkoder je dobila potem obvestilo, da je faktično te dni pri imenovani tvrdki na Dunaju neki človek predložil čeke na ime M. Klein. Tvrdka se je brzo javno obrnila za pojasnilo na Eskomptno banko v Zagrebu. Ko pa je dobila odgovor, da je vse v redu, je v resnici izplačala denar, vendar pa ne vso vsoto. Dunajska tvrdka Schnellkammer trdi, da je bil dotičnik, ki je čeke predložil in vnovčal nihče drugi kakor Gojko Mikoli, ki je nekaj časa živel na Dunaju, nakar se je preselil v Zagreb. Po izvedbi škontracije čekovnega urada, kjer je bil nastavljen, se je nenadoma javil bolan in odšel na Dunaj. Mikoli je par dni pred svojim begom nagovarjal tudi neko uradnico čekovnega urada, naj bi se z njim poročila in odšla na svateno potovanje na Dunaj, kar pa ni bila odklonila. Preiskava se nadaljuje.

ove izvršil sodbo nad seboj.

Domače vesti

*** Diplomatska vest.** V Zagreb je prišel iz Buenos Airesa generalni konzul argentinske republike, Barrios.

*** Dr. Velizar Janković,** naš delegat na geografski konferenci, ki je na konferenci z uspehom posegel v debato o gospodarskih vprašanjih, se je včeraj vrnil v Beograd.

*** Časniška vest.** Včeraj je izšla v Mariboru prva številka »Narodnega lista«, glasila Demokratske stranke za mariborsko oblast. Urednik je G. Vekoslav Spindler. Z »Narodnim listom« se je spojil v Ptuj izhajajoči »Ptujski list«.

*** Ruski književnik Nikolaj Konstantinovič Klimentov,** ki biva stalno kot begunec v Splitu, bo na poziv Jugoslovanske Maticе predaval te dni v Zagrebu o vsehlovanskem vprašanju in boljševizmu. Klimentov je z velikim uspehom priredil dosedaj že 12 predavanj po raznih mestih Dalmacije. Pred vojno je izdal v Odesi »Rusko kulturo«.

*** Zvišanje telefonskih govorilnih pristojbin v medkrajevnem prometu.** Po naredbi ministrstva za pošto in telegrafije s 1. junijem t. l. zvišajo telefonske govorilne pristojbine v medkrajevnem prometu, in sicer: V I. pasu (zračna razdalja do 100 km) na 5 dinarjev; v II. pasu (100—200 km) na 8 din; v III. pasu (200—400 km) na 12 din; v IV. pasu (nad 400 km) na 15 din.

*** Komunistični kurir.** V Murski Soboti je bil te dni aretiran znani komunistični kurir, Gabor Stefanec, ki ga je zadrževala policija že iz začetka leta. Stefanec je v zvezi z atentatom na regenta. Stefanec je vzdrževal zvezo med dunajskimi, oziroma budimpeštanskimi in našimi komunisti. Pri žepni preiskavi so našli pri njem mnogo listin, ki ga zelo obremenjujejo. Gabor Stefanec je bil prepleten v Beograd, kamor so bili odpotni tudi vsi akti, o katerih pa se varuje stroga tajnost. Znano je le toliko, da se nanašajo na skupno delovanje beograjskih in zagrebskih komunistov z organizacijo na Dunaju.

*** Pasivna resistenca v delavnicah južne železnice v Mariboru** traja dalje. Včeraj so dobili delavci obvestilo, da bo vprašanje doklad za delavce v državnih delavnicah v kratkem rešeno, ker je finančni odbor že zahteval od ministrstva potrebne kredite za povračilo doklad. Kakor hitro bo rešeno vprašanje doklad v državnih delavnicah, se izplačajo doklade tudi delavcem južne železnice. Delavstvo bi se moralo do včeraj popoldne izjaviti, ali se misli vrniti na delo ali pa hoče vztrajati pri pasivni resistenci. Kljub vsem pojasnilom pa so delavci odgovorili, da se vrnejo k normalnemu delu šele takrat, ko bodo draginski doklade dejanski zvišane.

*** Himen.** Gospod Josip Lah, odlični narodnjak, trgovec v Osluševcih pri Veliki Nedelji, se je dne 17. maja poročil z gospodično Fanci Kračunovo, hčerko iz ugledne rodbine g. Martina Kračuna, trgovca in veleposelnika v Zrečah pri Konjicah. Obilo sreče!

*** Srebrna poroka.** Iz Kranja nam poročajo, da praznuje vrli narodnjak in veterinar strokovnjak g. Anton Korosec, veterinar nadzornik v Kranju z svojo soprogo Marijo, roj. Krisper, dne 19. maja srebrno poroko. Iskrene čestitke!

*** Promocija.** Znani borilec za našo svobodo na poljanah Dobruđe, organizator naših jugoslovanskih dobrovoljcev v Rusiji, sedaj član našega poslanstva v Pragi g. Stanko Erhartić je bil dne 11. maja na praški univerzi promoviran za doktorja prava.

*** Imenovanja v državni službi.** Pripravnik nižje kmetijske šole v Šabcu Rudolf Žolgar je imenovan za državnega ekonomista v okrogu Podgorica, pomočnik državnega ekonomista Pavel Tomac pa za državnega ekonomista v barškem okrogu.

*** Imenovanja v carinarski službi.** V carinski službi so imenovani, in sicer na osnovicah: Lavoslav Planinšek in Ivan Svetoč za carinika tretjega razreda; v Prevaljah: revizor mariborske carinarnice Avgust Flak za upravnika prvega razreda; v Radgoni: revizor mariborske carinarnice Emil Tomšič za upravnika četrtega razreda in carinik v Gornjem Omreku Franc Jekner za carinika četrtega razreda; na Rakeku: revizor zagrebske carinarnice Mirko Zivčić za revizorja četrtega razreda in carinik v Velikem Gradishtu Vicentije Rojnik za carinika četrtega razreda; v Celju: revizor mariborske carinarnice Mirko Mijusković za revizorja četrtega razreda in carinik prahovske carinarnice Evgen Grünwald za carinika IV. razr.; v Bohinjski Bistrici: carinik v Vrhu Fran Otrin za carinika tretjega razreda; v Železnikih: carinski pripravnik Janko Gnezda za carinika četrtega razreda.

*** Kaznovanje demagoško obrekovanje.** Včeraj je bila pred mariborskim okrajnim sodiščem končana razprava o tožbi poslance SKS g. Mrmolje proti odgovornemu uredniku narodno-socialističnega »Nove Prave«, Vladimiru Kravosu, zaradi razžaljenja časti. Kakor smo že s svojočasno poročali, so priredili narodni socialisti dne 19. marca na Pesnici viničarski shod, na katerem je govoril tudi Kravos, ki se je odlikoval z nenavadno demagogijo. Ko je dobil besedo

tudi navzoči poslanec Samostojne kmetijske stranke Mrmolja, je prišel Kravos vpiti nanj, da so se poslanci SKS prodali vladi ali mežanskim strankam. Poslanec Mrmolja je seveda takoj nato vložil tožbo, da nudi Kravosu priliko, da svoje trditve tudi dokaze. Narodno-socialistični junak pa je že na prvi razpravi zlezel takoj pod klop in skušal vse utajiti. Razprava je bila v svrhu zaslišanja nadaljnjih priči takrat preložena in se je končala včeraj z obsodbo Vlad. Kravosa na 200 Din globe. Razprava je bila zelo zanimiva. Zaslišan je bil namreč tudi neki viničar, ki je predsedoval takratnemu shodu nar. socialistov. Ta pa je izjavil, da je bil takrat tako pijan, da se ne spominja na nobeno stvar. Potem naj se pa še kdo čudi, da morejo narodno-socialistični »govorniki« uganjati tako demagogijo.

*** Nagrade pri bolniški blaginji.** Kakor smo doznali, podatki o nagradah pri bolniški blaginji, ki jih je prinesel »Najprej« v uvodniku v sredo dne 17. maja niso točni. G. Kocmur namreč ni dobil samo 50.000 K (ampak precej več), g. dr. Žužek pa ni dobil 25.000 K, ampak nekoliko manj. Načelnik Rožanc tudi ni dobil samo 10.000 K, marveč še 40 tisoč kron. Vsota nagrad slednjim znaša samo 200.000 K, ampak znatno več. Natančne številke pa nam niso znane.

*** K dogodkom na predvčeršnjem občnem zboru P. D. J. A.** smo prešli z ozirom na napade, ki so jih naperili ob tej priliki klerikalni listi proti ljubljanskim akademikom iz Dalmacije, sledeči dve izjavi: — »Pošto je jedan list iznio vest, da sam ja na zboru P. D. J. A. izpalo hitae iz samokresa, izjavljujem, da ta vest ne odgovara istini te da uposte nizam imao sobom nikakvo oružje.« — Vladimir Galzigna, stud. iur. — »Udruženje dalmatinskih akademika nije politička organizacija, kako to jasno stoji u § 4 društvenih pravila. Članom našeg Udruženja može da postane svaki akademik iz Dalmacije, bez obzira na političku orijentaciju. Što se tiče dogodjaja, o kojemu je govor u »Slovenacu«, u druženju će proti svojim članovima, koje nadležne oblasti pronadju za krive, postupati u smislu svojih pravila. Udruženje dalmatinskih akademika, Ljubljana«.

*** 60letnica celjske čitalnice.** Celjska čitalnica obhaja letos svojo 60letnico. Ustanovljena je bila meseca januarja leta 1862. Povodom svoje 60letnice priredi čitalnica večjo slavnost.

*** Iz celjskega občinskega odbora.** V zadnji seji celjskega občinskega odbora je prišla v razpravo zadeva ustanovitve rudarske akademije v Celju. Občinski odbor je sklenil, stori vse potrebne korake, da se načrt, ki se razmotriva na merodajnih mestih, v kratkem uresniči v tem smislu, da dobi rudarsko akademijo mesto Celje. Občina je pripravljena na vse žrtve. Dobro bi se dal v to svrhu adaptirati Spodnji Lanovci. Za obrtno razstavo je občinski odbor doletel prostore deske in dekliške osnovne šole. Pogajanja glede prodaje stare gimnazije z okoliško občino so se prekinila, ker potrebuje mestna občina gimnazijsko poslopje za upravno sodišče. Bivše ječe okroglega sodišča se adaptirajo za pisarniške prostore in se tjakaj premesti državna policija. Mestnim delavcem se dovoli zvišanje plače; povisek znaša začetno 5000 kron na teden. Na iniciativo pokrajinske uprave se ustanovi tudi v Celju odbor za gladijoče v Rusiji. Mestna občina je votirala v ta namen 5000 kron. Končno je občinski odbor izvolil posebno komisijo, ki naj preskrbi potrebne prostore za mestni muzej.

*** Novinska vest.** Beograjski dnevnik »Vilelo« je radi tehniških težkoč in izprememb v uredništvu prenehal izhajati in izide zopet šele jeseni, ko bo imel list svojo tiskarno.

*** Naša dolžnost je,** da podpiramo kulturno stremljenje in delovanje naše jugoslovanske omladine. Tej svoji dolžnosti zadostimo, ako se v največjem številu odzovemo vabilu zagrebskega Akademskoga društva »Mladost« in posetimo njegov koncert jugoslovanskih moških zborov v ponedeljek dne 22. maja v Filharmonični dvorani v Ljubljani. »Mladost« je na glasu kot eden najboljših moških zborov v Jugoslaviji. Ta spored poje tudi na koncertni turneji, katero priredi v raznih mestih Anglije. Več plakati. Vstopnice v pisarni Glasbene Maticе.

*** Zdravstveno stanje v Ljubljani.** V dobi od 7. do 13. maja se je v mestni občini ljubljani narodilo 29 otrok, med njimi 2 mrtvorojenca, umrli pa so 3 moški in 12 žensk, skupaj torej 15 oseb, in sicer 4 na jetiki, po 1 na pljučnici, možganski kapi in raku, 7 vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov in pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Na nalezljivi voh boleznih sta oboleli 2 osebi: 1 na škrlatici in 1 na trebušnem legarju.

*** Razpisana zdravniška služba.** Vsled ostavke primarija dr. Dolinskega razpisuje zdravstveni odsek za Slovenijo službo primarija v javni bolnici v Ptuj za prejemki 8. činovnega razreda in pripadajočimi draginskimi dokladi. Prošnje je vložiti do dne 31. maja 1922.

*** Prve češnje na ljubljanskem trgu.** Na ljubljanskem trgu so se pojavile prve češnje. Češnje so iz Dalmacije in kot zgodnji sad precej drobne. Prodajajo se po 80 kron kilogram.

*** Oj te ženka.** V internatskem stalištu v Ljubljani so hoteli vojaki vtihotapiti neko dekle, kar pa jim je zabranil tamkaj zaposleni ključavničar Pavel Schulz, ki je ženska oklofutal in jo spodil. To je nekega vojaka tako ujezilo, da je Schulza z nožem sunil v levo prsno stran. Ranjenca so prepeljali v bolnico, vročkovrveča pa v zapor in zabave je bilo konec.

*** Vremenska katastrofa v Rogški Slatini.** Z ozirom na tozadevno poročilo v »Jutru« od srede iz Rogške Slatine nam poročajo: Res, da je tudi tu, kakor povsod v soboto ponoči lilo in v nedeljo dopoldne deževalo, zaradi česar se ni mogel vršiti napovedani demokratski shod; o toči, ki naj bi bila uničila vse poljske pridelke in o »utrganem oblaku« pa ni tu ničesar znano.

*** Strela ubila delavca.** V Mavhinjah na Krasu je med nevihto udarila strela v neko hišo, katero so ravno popravljali. Eden izmed delavcev, Josip Colja, je ostal na mestu mrtve, drugi pa je bil le omamljen. Colja je bil šele par mesecev poročen.

*** Zagonetna smrt.** V kleti poslopja Jadranske banke v Zagrebu so našli mrtvega delavca Alojzija Beliška, rodom iz Ptuja. Na glavi je imel težko rano. Vendar pa doslej še ni dognano, jeli Beliška ponesrečil, ali pa je morebiti postal žrtev zločina.

*** Roparski napad za Cekinovim gradom.** Bivši občinski tajnik v Sevnici, Rudolf Lamut, je bil svedočasno zaradi poverbe uradnega dneva — okoli 7000 kron — iz službe odpuščen in se je od tedaj potikal po raznih krajih Slovenice in Hrvaške. Pred par dnevi je osrečil s svojim obiskom Ljubljano, hoteč se tu oskrbeti z denarjem. Ker pa brez dela ni zaslužka, si je moral poiskati žrtev, ki jo je našel v posetniku in trgovcu Mihaelu Brezniku iz Litmerke pri Ormožu. Breznik se je mudil v kupčijskih opravkih v Podnartu na Gorenjskem in se je v sredo zvečer vrnil v Ljubljano. Izstopil je na državnem kolodvoru v Spod. Šiški, kjer se mu je pridružil Lamut kot spremljevalec. Kmalu se je razvil med obema živahen prijateljski razgovor. Nič hudega slutetj trgovca Breznik je Lamutu, ki ga je videl prvič v življenju, celo zampal, da ima pri sebi okoli 70.000 kron denarja v gotovini. Lamut je takoj zahlepel po denarju in eklenil dobrodušnega trgovca oropati. Breznik se ni imel prenočišča in zato mu je Lamut nasvetoval, naj gre v hotel »Bellevue« nad Šiško. Tako sta v resnici oba krenila skozi tivolski gozd. Ko sta prišla na pot za Koslerjevim zidom, je Lamut nenadoma napadel trgovca Breznika in mu zasadi nož v prsa, hoteč mu očitno prebosti srce in ga potem oropati. Toda satanski načrt se mu ni posrečil. Zadel je Breznika samo v pljuča in je imel ta še toliko moči, da je zgrabil za svoj samokres in oddal en strel, nakar se je zgrudil na tla. Potepuh se je strela tako ustrašil, da je bliskoma izginil v temi. Težko ranjenega trgovca Breznika je pozneje našla policija in ga oddala v bolnico. Lamut je bil po ponesrečenemu roparskem napadu še tako predrzen, da je šel spat v hotel »Soča« v Ljubljani, kjer ga je včeraj dopoldne doletela roka pravice. Policija ga je namreč na vse zgodaj zjutraj prebudila iz spanja in izročila sodišču. Breznikova rana je sicer težka, vendar pa ni smrtno nevarna.

*** Razne tatvine.** Katarini Lateršek je bila na Vodnikovem trgu v Ljubljani ukradena košara, v kateri je bilo sto jajc. — Ob Dolenjski cesti je našel dijak Pokovec sveženj perila: 9 moških spodnjih blač, 4 moške srajce in ponošene moške blače!

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Pri nadaljnjem žrebanju so bile v petem razredu tretjega kola državne razredne loterije dne 15. maja z večjimi dobitki izžrebane naslednje srečke: št. 683 z dobitkom 1000 Din, št. 1101 2000 Din, št. 1521 1000 Din, št. 1760 1000 Din, št. 2698 1000 Din, št. 5087 1000 Din, št. 5141 1000 Din, št. 6799 2000 Din, št. 7592 4000 Din, št. 8060 1000 Din, št. 8651 1000 Din, št. 8933 2000 Din, št. 11.172 1000 Din, št. 11.037 2000 Din, št. 14.200 2000 Din, št. 14.986 2000 Din, št. 15.390 2000 Din, št. 17.433 1000 Din, št. 17.483 4000 Din, št. 17.940 4000 Din, št. 19.200 4000 Din, št. 23.119 1000 Din, št. 24.147 1000 Din, št. 24.828 2000 Din, št. 27.432 6000 Din, št. 31.270 4000 Din, št. 32.040 1000 Din, št. 32.266 2000 Din, št. 32.511 4000 Din, št. 37.057 6000 Din, št. 38.231 6000 Din, št. 38.755 4000 Din, št. 39.772 2000 Din, št. 39.793 2000 Din, št. 41.362 4000 Din, št. 44.918 6000 Din, št. 44.573 1000 Din, št. 44.981 1000 Din, št. 46.895 1000 Din, št. 47.852 1000 Din, št. 48.557 4000 Din, št. 50.690 2000 Din, št. 51.733 2000 Din, št. 53.866 4000 Din, št. 55.222 1000 Din, št. 56.135 2000 Din, št. 63.215 4000 Din, št. 65.084 2000 Din, št. 65.518 1000 Din, št. 67.243 1000 Din, št. 67.794 1000 Din, št. 73.308 1000 Din, št. 73.780 1000 Din, št. 76.391 6000 Din, št. 76.703 2000 Din, št. 77.866 1000 Din, št. 79.520 2000 Din, št. 80.820 1000 Din, št. 80.862 20.000 Din, št. 80.999 2000 Din, št. 82.072 1000 Din, št. 82.630 2000 Din, št. 84.538 4000 Din, št. 84.862 1000 Din, št. 89.001 2000 Din, št. 90.231 1000 Din, št. 90.741 1000 Din, št. 90.916 2000 Din, št. 90.993 4000 Din, št. 91.817 1000 Din, št. 95.217 1000 Din, št. 96.583 2000 Din, št. 96.638 2000 Din, št. 98.249 1000 Din in št. 99.870 100.000 Din.

Gospodarsivo

POKRAJINSKA OBRATNA RAZSTAVA V MARIBORU

Maribor, 18. maja.

Najemne cene za prostore. Ker je obrtna razstava za razvoj obrti neprecenljive važnosti, je potrebno, da se je udeležijo obrtniki v čimvečjem številu. Da se omogoči udeležba tudi manj premožnim obrtnikom, je odbor znižal najemnino od 50 Din na 25 Din za kvadratni meter. Prvotna določba, da mora vsak razstavljenec najeti najmanj 4 kvadratne metre, se je razveljavila in dobi vsak obrtnik toliko prostora kolikor ga rabi, torej tudi samo en kvadratni meter. Odbor pričakuje od obrtnikov, da bodo to upoštevali in se razstave polnoštevilno udeležili.

Za izvrševanje del na razstavi je odbor po sprejetih ponudbah pooblastil sledeče tvrdke: za spedijske posle: tvrdka »Orient« d. d. v Mariboru; mizarjska dela: mizar Joža Volčič Slovenska ulica 36; dekoracijska dela: Blaž Jagodič, Aleksandrova cesta 45; slikarska dela: Franjo Horvat, Slovenska ulica 10 in Franjo Ambrožič, Oravska ulica 2; fotografiranje razstavnih prostorov in predmetov: fotograf Vladimir Vlačič, Gospodarska ulica. Vsi razstavljalci se naprošajo, da se za izvrševanje del na razstavi poslužujejo edinele omenjenih tvrdk, ki so se obvezale, da del za sluzenja odstopijo fondu za zgradbo »Vasleniškega doma« v Mariboru.

Reklama. V svrhu reklame se izda poseben razstavljalni katalog, katerega se naj razstavljalci najizdatnejše poslužijo. Katalog bo ob enem vodnik za razstavo ter bodo v njem po razstavnem redu navedeni vsi razstavljalci. Vsem obrtnikom pa priporočamo, da inserirajo v tem katalogu, ki se bo natisnil v visokem številu. Inserate sprejema za to pooblaščen anončni zavod Ivo Sušnik, Slovenska ulica.

TRŽNA POROČILA.

Žalec, 16. maja. (Il. poročilo hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.) Od našega zadnjega poročila smo imeli le 12 dni brez dežja in jutranja temperatura je znašala povprečno le 6 do 7 stopinj R. Iz navedenega je umevno, da vreme zadnjih 14 dni nikakor ni bilo ugodno razvoju hmeljske rastline. Stanje je torej prav različno; poleg 2 m visokih pogankov v posameznih žilnih nasadih se najdejo tudi vrtni, v katerih je rastlina komaj vzklila iz zemlje. S hmeljem zasajena površina se je za približno 25 odstotkov povečala. — Društveno vodstvo.

Svinjski sejem v Mariboru. Na zadnjem sejmu so bile nastopne cene: 5 — 6 tednov stari prašički 300 — 400 K, 7 — 9 tednov 600 — 700 K, 3 — 4 mesece 1100 — 1200 K, 4 — 6 mesecev 1400 — 1600 K, 8 — 10 mesecev 2000 — 2500 K, polpitane svinje za 1 kg žive teže 60 — 62 K, koze komad 500 — 650 K, kozlički komad 250 K.

Zagreb, 17. maja. (Tedenski sejem.) Dogon goveje živine je bil v splošnem slab. Cene so bile visoke, zlasti za prvovrstne vole. Voli II. so se plačevali po 34 — 36 K, III. (bosanski) 30 — 32 K, krave I. 36 — 42 K, II. 30 — 34 K, III. (za klobase) 22 — 26 K, mlada živina 34 — 38 K, teleta po 22, 30, 36, 41 K. Dogon telet je bil precejšen, pa so cene padle. Prvovrstnih svinj ni bilo. Svinje II. so se plačevale po 66 — 72 K, III. po 60 — 62 K. Cene vse za kg žive teže. Konj je bilo malo. Seno se je plačevalo po 1000 — 1400 K, detelja po 1200 — 1400 K, slama po 500 K, ovse na slama 850 — 1000 K za 100 kg. Dovož je bil srednji. Italijanov na sejmu ni bilo, ker so jim naše cene še očitno previseke.

S tržišča s češpljami. Po poročilih iz raznih krajev so češplje imele letos neobičajno dober cvet in se obeta, če ne bo vremenskih nezd, zelo dobra letina v češpljah. — V trgovini se povprašuje največ za debelimi češpljami, vsled česar bi bilo priporočljivo, da se letos sušijo samo debeli sadovi, a drobnejše naj se uporabijo drugače, n. pr. za pekmez.

— Zakon o ažijski pred plenom n. nančnega odbora. Iz Beograda poročajo: Finančni minister je predložil finančnemu odboru predlog zakona o ažijski, ki naj bo sestavni del finančnega zakona. Po tem zakonu je predvideno, da se carina in ostale takse, ki so se doslej plačevale v zlatu, morejo plačevati tudi v srebru z ažijsko 500 odst. tako, da se za 1000 zlatih dinarjev plača 600 dinarjev v srebru. Za izvozno carino ni predvideno nič, ker se izvozna carina plača v srebru.

— Davek na poslovni promet. Finančno ministrstvo je izdalo sledečo naredbo: V zmlusu točke 10. zakona o poslovnem prometu z dne 31. januarja leta 1922 in člena 10. pravilnika za izvedbo tega zakona plačajo davek po knjigi vse družbe, ki so dolžne javno polagati račune, izvzemši one, ki se pečajo le z denarno trgovino, družbe z omejeno zavzeto, kakor tudi vsa ona podjetja in trgovine, katerih letni dohodki ne prekožajo 300.000 dinarjev. Vsi davku obvezani, ki morajo voditi knjigo o poslovnem prometu, bodo po lastnem preudarku in potrebi svojega podjetja uvedli knjigo, v katero bodo dnevno vnašali celotni poslovni promet v gotovini in v kreditu. Po vsakem tromesečnem

zaključku morajo davčni obvezanci knjigo o prometu zaključiti in vsaj tekom sledečih 30 dni predložiti izkaz celokupnega poslovnega prometa pristojnemu davčnemu uradu ter obenem plačati 1 odstotek kot davek.

— Zborovanje dolenjskih in brežljskih vinogradnikov v Brežicah. Kakor smo že poročali, so se sestali dne 6. maja v Brežicah vinogradniki in vinarski strokovnjaki k posvetovanju glede osnovnega vinarskega društva v Brežicah in glede udeležbe na letošnjem vinskem velikem sejmu v Ljubljani. Po poročilu višjega kletarskega nadzornika Gombača in g. Keneta se je sklenilo osnovati omenjeno društvo za brežljski in krški okraj. Izvoljen je bil pripravljalni odbor iz bizeljkih in krških vinogradnikov. Nadalje se je sklenilo, da se udeležijo ljubljanskega vinskega sejma od 2. do 11. septembra v Ljubljani bizeljski, dolenjski in belokranjski vinogradniki skupno. Na sejmu se postavi lasten paviljon po že izdelanem načrtu. Mariborski vinarski odsek se kot tak ne udeležijo vinskega sejma.

— Sestanek korporejcev iz Ljubljane in okolice se vrši dne 25. maja ob 3. uri popoldne pri »Kamitni mizi« v Gornji Šiški. Razpravljalo se bo o ustavitvi korporejkega društva.

— Enodneveni tečaj za zatiranje škodljivcev in boleznih sadnega drevja se vrši na državnih vinarskih in sadjarskih šolah v Mariboru dne 17. junija. Tečaj se prične ob 9. uri zjutraj. Prijave za tečaj, ki je brezplačen, je poslati na ravateljstvo omenjene šole vsaj do 15. junija.

— Velik živinski sejem pri Sv. Urbanu nad Ptujem se vrši dne 26. maja.

— Sladkorna tvornica v Usorji. To podjetje ni moglo delati med vojno in še nekaj časa po vojni, v celem 7 let, in je sedaj še pod sekvestrom. Zdjaj je skoro vse delnice družbe pokupila osijetska sladkorna tvornica, oziroma Jugoslovanska banka, tako da bo sekvester kmalu ukinjen. Dne 26. maja je sklicana v Sarajevu glavna skupščina, na kateri se bo sklenilo povišanje glavnice za 10 milijonov kron. Družba bo začela potem takoj z delom. Vseled dobre konjunktare v sladkorni industriji so izgledi za podjetje dobri.

— Češkoslovaško-rumunska trgovinska anketa v Pragi se vrši o priliki jenskega vzorčnega sejma. Anketa se vrši od 4. do 6. septembra in bo razpravljala o gospodarskih odnosih obeh držav.

— Ponovno zvišanje blagovne železniške tarife v Nemčiji. Nemško državno prometno ministrstvo namarava s 1. junijem povišati vse tovarne tarife za 30 odstotkov.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 24 — 24,25, Bukarešt 49, Milan 365 — 366, izplačilo 368,70, London 302 — 308,50, Newyork 68 — 68,50, Pariz 610 — 625, Praga 133 — 133,50, Švica 1315 — 1325, Dunaj 0,70 — 0,717, Budimpešta 8,80 — 8,90, valute: dolar 67 — 68, avstrijske krone 0,79 — 0,80, češke krone 128 — 129, napoleoni 225, lire 364 — 366. Banka za Primorje 170. Trgov. obrtna banka 62. Hrvat. eskomptna banka 184 — 186. Jadranska banka 367. Jugoslovanska banka 109,50 — 110,50. Ljub. kreditna banka 230. Praštediona 1160 — 1170. Rečka pučka banka 113,50 — 117. Slov. eskomptna banka 170. Srpska banka 177,50 — 178,50. Eksploatacija drva 137 — 140. Goranin 148. Narod. šumska industrija 131 — 133,50. Našička industrija drva 117,50 — 120. Gutman 325 — 329. Slavonija 128 — 129. Union 700 — 720. Trhov. premog. družba 248 — 267,50.

Beograd, devize: Berlin 23,80 — 24, Budimpešta 8,95, Bukarešt 48,50, Rim 360, London 302, Newyork 68,75, Pariz 610, Praga 133, Zeneva 1305, Dunaj 0,72.

Dunaj, devize: Zagreb 34,72 — 34,78, Beograd 138,58 — 138,82, Berlin 328,50 — 329,05, Budimpešta 12,15 — 12,21, London 431,25 — 431,75, Milan 506,70 — 507,30, Newyork 9694 — 9706, Pariz 882,50 — 883,50, Praga 185,15 — 185,35, Sofija 72,45 — 72,55, Varšava 2,35 1/2 — 2,39 1/2, Curih 1853,75 — 1856,25, valute: dolarji 9644 — 9656, n. marke 33,97 1/2 — 33,17 1/2, funti 431,25 — 431,75, franci 882,50 — 883,50, lire 504,70 — 505,30, dinarji 138,18 — 138,42, poljske marke 232,05 — 233,65, leji 66,54 — 66,66, švic. franki 1848,75 — 1851,25, češke krone 185,15 — 185,35, madž. krone 12,15 — 12,21.

Praga: Berlin 17,55 — 17,97, Curih 998 — 1002, Milan 272,15 — 274,75, Pariz 474,50 — 476,50, London 231,25 — 233,25, Newyork 52,50 — 52,60, Beograd 75,25 — 76,25, Sofija 38,20 — 38,90, Dunaj 0,44 — 0,64.

Curih: Berlin 1,77, Newyork 521,50, London 23,22, Pariz 47,55, Milan 27,25, Praga 10, Budimpešta 0,67, Zagreb 1,90, Varšava 0,13, Dunaj 0,9550, avstrijske krone 0,0550.

Berlin: Italija 1535,05 — 1536,95, London 1315,85 — 1319,15, Newyork 2369 — 2437, Pariz 2671,65 — 2678,35, Švica 5622,95 — 5637,05, Dunaj 3,05 1/2, 3,09 1/2, Praga 567,27 — 568,75, Budimpešta 37,25 — 37,35, Bukarešt 200, Zagreb 416, Sofija 223 — 243.

